

Poslanci Fon, dr. Verstovšek in tovariši so interpelirali v imenu Hrvaško-slovenskega kluba železniškega ministra glede krivičnih razmer na državnih železnicah in radi zastopavanja slovenskih uradnikov in uslužbencev. Interpelacija povdarja posebno krivično številno razmerje uradnikov pri ravnateljstvih v Trstu in Beljaku. — Poslanci Slovenske Kmečke Zveze, in sicer zastopniki na obeh straneh Drave, so pri ministru za javna dela ponovno posredovali zaradi stavbe novega mostu čez Dravo v Zgornjem Dupleku. Vložili so še posebej tudi pisмено vlogo, s katero odločno zahtevajo od ministrstva, da ono prevzame skrb za to potrebno stavbo in z odločnim pritiskom upliva na podrejene urade, da se že vendar v bližnjem času začne graditi ta skrajno potrebni most.

Politični ogled.

— **Prestolonaslednik Fran Ferdinand** bo, kakor poročajo listi, obiskal prihodnje dni angleškega kralja. Ta obisk gotovo nemškemu cesarju ne bo ljub, ker je on vedno skušal preprečiti, da se med Avstrijo in Anglijo ne bi razvil posebno prijateljsko razmerje. Politika Nemčije je bila in bo, da skoduje ugledu Avstrije s tem, da ji odvrača prijatelje.

— **Odlikovanje finančnega ministra Zaleskija.** Cesar je našega finančnega ministra grofa Zaleskija, ki je sedaj, kakor smo že poročali, radi boleznih na dopustu da si zopet utrdi zdravje, povzdignil v grofovski stan. Iz Rima pa se poroča, da je sv. Oče Pij X. poslal zadnje dni prejšnjega tedna obolelemu ministru Zaleskemu v znak svojega sočutja svojo podobico z lastnoročnim podpisom z željo, da bi kmalu ozdravil. Podelil mu je tudi apostolski blagoslov. Odlikoval ga je nadalje z redom božjega groba, Zaleskijevi ženi pa je podelil križ istega reda. Grof Zaleski je član stare poljske plemeniške rodovine. V ministri družini vlada vzgledno katoliško prepričanje in življenje.

— **Volilno gibanje na Kranjskem.** Prejšnjo sredo se je vršil v Ljubljani shod zaupnikov Slovenske Ljudske Stranke, da postavi kandidate za deželno-zbornske volitve. Po govoru načelnika dr. Susteršiča, ki je omenjal uspešno delo S. L. S. v ljudski blagor ter je pozival navzoče na krepak boj proti liberalcem in soc. demokratom, so se postavili kandidati in sicer: Za splošni volilni razred: Sodni okraj Ljubljana: M. dimnik, pos. v Jaršah. Sodni okraj Kamnik—Brdo: Lavrenčič Iv., dekan v Kamniku. Sodna okraja Kranj—Škofja Loka: Evgen Jare, državni poslanec v Ljubljani. Sodni okraji Radovljica—Kranjska Gora—Tržič: Piber Ivan, župnik v Gorjah. Sodni okraj Postojna—Senožeče—Ilirska Bistrica—Vipava—Lož: dr. Ladislav Pegan, odvetnik v Ljubljani. Sodni okraj Vrhnika—Logatec—Idrija—Cerknica: Kobi Anton, veleposestnik na Bregu. Sodni okraj Krško—Kostanjevica—Mokronog—Trebneje: Hladnik Ivan, župnik na Trebelnem. Sodni okraj Litija—Višnja Gora—Radeče: dr. Zaje Ivan, zdravnik v Ljubljani. Sodni okraj Kočevje—Velike Lašče—Ribnica—Žužemberk: Jaklič Fran, državni poslanec v Dobrepoljah. Sodni okraj Novo Mesto—Črnomelj—Metlika: Mihelčič Alojz, župan na Lokvici. Za splošni volilni razred Ljubljana proglašila kandidata osrednji izvršilni odbor stranke v sporazumu z izvršilnim odborom stranke za Ljubljano. Odstopivšima poslancema gg. Ravniharju in Matjašiču se je izrekla topla zahvala za njuno zvestobo in požrtvovalnost. — Kmečke občine. Ljubljana—Vrhnika: dr. Ivan Susteršič, deželni glavar v Ljubljani. Povše Franc, komercialni svetnik v Ljubljani. Kamnik—Brdo: dr. J. Ev. Krek, državni poslanec v Ljubljani. Kranj—Tržič—Škofja Loka: Demšar Franc, drž. poslanec na Češnjici. Zabret Ivan, posestnik na Bobovku. Radovljica—Kranjska Gora: vitez J. Pogačnik, državni poslanec v Podnartu. Postojna—Logatec—Senožeče—Lož—Ilirska Bistrica—Cirknica: Drobnič Franc, posestnik v Novi vasi pri Blokah. Dr. Ignacij Žitnik, državni poslanec v Ljubljani. Vipava—Idrija: Perhavec Bogomir, posestnik v Vipavi. Novo Mesto—Kostanjevica—Krško: J. Zure, župan v Kandiji. Trebnje—Višnja Gora—Žužemberk—Mokronog—

Litija—Radeče: Dr. Evgen Lampe, deželni odbornik v Ljubljani. Košak Fran, posestnik in župan na Grosupljem, Vehovec Ivan, posestnik in župan v Žužemberku. Črnomelj—Metlika: Dermastia Karol, strokovni učitelj na slovenski trgovski šoli v Ljubljani. Odstopivšima poslancema gg. Dularju in Bartolu se je izrekla topla zahvala za njuno delo. Za okraj Kočevje—Ribnica—Velike Lašče se proglašajo kandidati sporazumno z ondotnimi zaupniki pozneje. Mesta in trgi: Tržič—Radovljica—Kamnik: dr. Vinko Gregorič, zdravnik v Ljubljani. — Zaupniki S. L. S. v Idriji so soglasno sklenili, da kandidirajo v mestni skupini idrijski dekana Mihaela Arko. — Kandidati za ostale mandate v mestni skupini se proglašajo pozneje. — Shod zaupnikov je izvolil državnega glavarja dr. Susteršiča zopet za načelnika stranke. — Liberalci si s svojimi kandidati ne upajo prav na svetlo. Vsak, kolikaj pameten mož, se brani kandidirati na programu propadajoče liberalne stranke. S. L. S. prireja pridno volilne shode.

— **Košut**, sin znanega prekucuha Košuta, leži na smrtni postelji. Bolnikovo stanje je dan za dnevom slabše. Košut trpi na hudi črevesni in srčni bolezni.

— **Katoliški shod na Ogrskem.** Od 8. do 11. novembra se je vršil v Budimpešti pod pokroviteljstvom škofov Ogrske shod ogrskih katoličanov. Med govorniki so grof J. Zichy, grof Josip Karolyi, grof Apponyi, dr. Szmreszani, prof. Mihali in dr. Glattfelder. Kakor v drugih deželah, tako skušajo tudi na Ogrskem katoličani potom katoliških shodov oživiti gibanje in organizacije katoličanov. V deželi, kjer je dosedaj skoro neomajano vladal gnili liberalizem, kjer so liberalci kakor srake kradli denar davkoplačevalcev, je res potrebno, da se celo javno življenje preustroji v katoliškem smislu.

— **Katoličani v Nemčiji.** Dasiravno je Nemčija po večini protestantska država, vendar katoliška stranka tam vedno lepše napreduje. Ne samo med katoliškim in delavskim ljudstvom, ampak tudi v mestih in trgih pridobivajo katoličani vedno več tal. Prejšnji teden so se vršile v slovitim mestu Kolin ob Renu ali Kelmorajnu, kamor so hodili nekdanji Slovenci na božjo pot, občinske volitve. Katoliška stranka „Centrum“ je sijajno zmagala nad združenimi socialnimi demokrati in liberalci. V III. razredu so zmagali katoliški možje z ogromno večino 8300 glasov nad socialnimi demokrati, kateri so izgubili proti prejšnjim volitvam 1300 glasov. Katoliške stranke povsod napredujejo.

— **Novi bavarski kralj.** Kakor smo že zadnjič poročali, so proglasili Bavarci dosedanjega princa-vladarja (regenta) Ljudovika za svojega kralja. V bavarskem glavnem mestu in po vsej deželi je nastalo veliko veselje, ko se je izvedelo, da ima dežela zopet pravilnega vladarja. Na kraljevem dvoru so po dolgih letih zopet razobesili kraljevsko zastavo. Ob priliki proglasnice za kralja je Ljudovik III. izdal na prebivalstvo oklic, katerega končuje s sledečimi besedami: „Verujmo v Boga, katerega milostna roka je dozdaj vodila Bavarsko in prosimo, da naj nas Vsemogočni blagoslovja in podpira.“ — Kraljev oklic so razširili s posebnimi letaki po celi deželi. Kralj Ljudovik je pomislil ob tej priliki mnogo jetnikov. V soboto, dne 8. novembra, je v slavnostni dvorani dvorne palače v Monakovem kralj Ljudovik ob navzočnosti članov kraljevske rodbine, ministrov, poslancev in drugih odličnjakov storil prisego. Pred prisego je obljubil novi kralj, da bo njegova prva skrb: blagor podložnikov. — Bivšega, na duhu bolanega kralja Otona so obvestili o spremembi na kraljevem prestolu, a revež se ni zavedal, da je izgubil kraljevo čast.

— **Bolgarija.** Bolgarski kralj Ferdinand je obiskal pretekli teden našega cesarja na Dunaju ter imel tudi z zunanjim ministrom grofom Berhtoldom daljši pogovor o svetovni politiki. To je prvi obisk, katerega je naredil bolgarski kralj po nesrečnem balkanskem boju, kar je znamenje, da je Bolgarija nam najbolj hvaležna, da smo ji ohranili ves čas vojske prijateljstvo in da si hoče tudi v bodoče naše prijateljstvo ohraniti. Bolgarski listi so zelo navdušeno pisali o Avstriji, ko so zabelježevali obisk svojega vladarja na Dunaju. Sicer pa je bolgarski narod že pridno na delu, da popravi rane, ki mu jih je zadala voj-

ska. V novo pridobljenih krajih Tracije so se mirno in v redu upostavile bolgarske oblasti. Vlada že dela načrte, kako bi se gospodarsko povzdignili novozasedeni kraji. Njena prva skrb bo, da zgradi nove železnice do Egejskega morja ter naredi iz Porto Lago sa lepo urejeno novodobno morskopristanišče.

— **Balkan.** Med Grško in Turčijo se vrše sedaj v Atenah pogajanja za mir. Do sedaj se sporazum še ni dosegel. Nobena država neče odnehati. Grška hoče imeti za-se zaželjene otoke pred Dardanelami, vojno odškodnino in popolno svobodo svojih državljanov v Turčiji. Turki pa nočejo Grkom nič obljubiti. Vojnska nevarnost torej še ni izključena. — Za bodočega kralja Albanije je določen nemški protestantski princ Wied. Predno pa zasede novi albanski prestol, zahteva princ, da mu velevlasti zagotovijo vsakoletno plačo 400.000 K in preskrbijo deželi 75 milijonov posojila. Albanski katoličani pa se protivijo, da bi kak protestant postal albanski kralj, ker v Albaniji sploh ni protestantov. Proti princu Wiedu agitira tudi Esad-paša. — Mednarodna komisija postavlja mejne kole med Albanijo in drugimi balkanskimi državami. Delo bo dokončala do 1. decembra.

— **Rusija** se pridno oborožuje, posebno na morju. Te dni so spustili v pristanišču Nikolajev v morje 2 moderni (novodobni) križarici, 1 drednot in več podmorskih čolnov. Ker se tudi Anglija in Francija na morju posebno pridno oborožujeta, utegne še napuhnjena Nemčija enkrat močno čutiti, da nemška drevesa ne rasejo do neba.

— **Zid Beilis oproščen.** Nedavno smo poročali o sodni obravnavi proti židu Beilisu, kateri je bil obdolžen, da je l. 1911 izvršil na dečku Juščinskem obredni židovski umor s tem, da ga je dolgo mučil, mu prizadajal 47 ran, iz katerih mu je počasi kri otekala. Ves židovski svet, posebno časopisje, se je zavzelo za Beilisa. Obravnava je trajala skoro mesec dni. Dne 10. novembra se je končala obravnava z — oprostivjo žida Beilisa. Sumi se, da so bogati židje porotnike v Kievu mastno podkupili.

— **Potovanje španskega kralja in kraljice.** Španska kraljeva dvojica je odpotovala dne 10. t. m. iz Madrida v Pariz. Od tam odpotujeta potem na obisk k našemu cesarju na Dunaj, kjer ostaneta 8 dni kot gosta našega cesarja. Španska kraljeva rodbina je v sorodu z avstrijsko cesarsko hišo. Mati španskega kralja Alfonza je avstrijska nadvojvodinja. Z Dunaja bo odpotovala kraljeva dvojica v London.

— **Nemiri v Mehiki.** Predsedniku mehikanske ljudovlade, bivšemu prekucuhu Huerti, prede slaba. Domači ustaši morijo in ropajo ter pobijajo vladne čete, od druge strani pa grozijo Združene države z vojsko, ako Huerta ne odstopi. Pri El Paso se je dne 9. t. m. vršila krvava bitka med Huertovimi vladnimi četami in ustaši. Vladne čete so bile v hudi bitki popolnoma poražene.

Krvave nesreče na železnici.

Toliko krvavih nezgod se na železnici že dolgo ni zgodilo kot zadnji teden. Vsak dan so poročali listi o novih nesrečah in žrtvah. Nesreča pa, ki se je zgodila pri mestu Melun na Francoskem, presega vse druge.

Brzovlak in poštni vlak trčila skupaj.

Pred mestom Melun na Francoskem se je v torek, dne 4. novembra, ob 11. uri ponoči zgodila grozna železniška nesreča. Južnofrancoski brzovlak, ki je privozil iz mesta Marzajle, je 50 metrov pred kolodvorom, kjer se odcepi stranska proga od glavne proge, zavozil z vso silo v poštni vlak. Razdejanje je bilo grozno. Vsi vozovi poštnega vlaka, v katerem je bilo nad 50 poštnih uradnikov, in pa 3 vozovi brzovlaka, so bili popolnoma razdejani. Ker so razpočile tudi plinovne cevi in zaloge, so bili vsi vozovi hkratu v plamenu. Izmed gorečih razvalin so se slišali srce pretresujoči in obupni klici na pomoč. Ogenj je silno prasketal, vročina je bila grozna. Rešilno delo je bilo silno otežkočeno.

Poročila o železniški nesreči v Melunu označujejo nezgodo kot eno največjih nesreč, ki so se v zadnjih letih dogodile. Navzlic največjemu trudu se drugi dan do štirih zjutraj ni posrečilo, spraviti izpod ponesrečenih vlakov vse mrtve in ponesrečene ter dobiti natančen pregled o obsegu nesreče. Železniški nastavljenici, gasilci in vojniki so delali z vsemi močmi, da bi spravili poškodovance in mrtevce izpod voz. Izpod razbitih voz so moleli odtrgani deli človeških teles, dočim v gorečih vozovih, ki so ležali s kolesi navzgor, so ječali težko ranjeni potniki, ne da bi se jim bilo moglo kaj pomagati. Od 11. ure zvečer se je slišalo ječanje neke navidezne nepoškodovane ženske, ki jo do zjutraj še niso mogli oprostiti, 8 ur je ležala težko ranjena pod razvalinami. Ko so jo izvlekli, je umrla. Revica je žena nekega stotnika, ki je tudi ležal mrtev pod razvalinami. Med poškodovance je samo eden inozemec, hamburški trgovec Marko Auerbach; ostali ponesrečenci so sami Francozi.

Nesreče je kriv strojevodja brzovlaka, Dumaine, ki je bil takoj aretiran. Dumaine je neposredno pred nesrečo skočil z lokomotive, tudi kurjač poštnega vlaka se je rešil s tem, da je skočil z lokomotive. Dumaine je popolnoma obupan in neprenehoma trdi, da je nedolžen. V obeh vlakih je bilo okoli 300 oseb, od katerih se jih je več nego 100 naznanilo pri uradnikih v Melunu. Se-le pozno zjutraj se je posrečilo, pogasiti ogenj. Minister za javna dela se je slučajno izognil nesreči. Isti dan bi se bil moral udeležiti neke

jo letalno napravo. Mogoče si je s svojim izboljšanim strojem upal preveč in se je zato ponesrečil.

Pa človeku ni dosti, da bi se le varno mogel spuščati z visočine na tla, hoče se tudi dvigati v zrak. Res so v zadnjem času iznašli že več takih strojev, ki nesejo človeka kvišku. Stroje te vrste bi najlože primerjali velikim papirnatim zmajem, ki so navadno razdeljeni na 3 dele. Pod zmajem je kolo na lopate ali vijak, ki ima približno isti namen kot vijak pri parobrodih. V ladji se nahaja motor; tukaj je tudi prostor za ljudi. Vijak dela s silno hitrostjo, s katero se vrtil, umeten veter, ta pa se zaletava v peruti ter žene tako vso pripravo. Znano je, da imamo velike ptice, ki sicer dobro lete, varno zaprte, če se nahajajo v ozkem, ograjenem prostoru brez strehe. Te ptice morejo v zrak le, če se najprvo precej daleč vodoravno zaletajo. Tako je tudi pri letalnem stroju. Večinoma se ne dvigne takoj, ko začne delovati vijak. Zato mora imeti dvoje ali troje koles, po katerih se počene najprvo vodoravno, potem se še-le začne polagoma dvigati.

Glede letanja po zraku sta posebno zaslovela Amerikanca brata Orville in Wilbur Wright. Prvi se je v spremstvu nekega 26letnega častnika dvignil

z letalnim strojem 17. septembra p. l. blizu Washingtona. Med letanjem se je levi vijak nekoliko pokvaril, stroj se je nagnil in predno je bilo mogoče dobiti ravnotežje, sta bila Wright in njegov spremljevalec že na tleh. Wright si je zlomil nogo, častnik pa se je tako poškodoval na glavi, da je kmalu nato izdihnil.

Brat Wilbur Wright pa je javno poizkusil svoj letalni stroj blizu Pariza, in sicer leta 1908 8. oktobra. Seboj je vzel nekega parškega profesorja. Letel je nepretrgoma 1 uro 10 minut ter je preletel 70 km. Včasih je letel s hitrostjo 100 km na uro. Za svoj nepričakovano dober uspeh je dobil 500.000 frankov nagrade.

Z letalnim strojem se človek začetkoma še ni kaj visoko povzpел. Večinoma so letali ljudje nekaj metrov nad drevjem. Toda sedaj so letalni stroji prišli že nad 5000 m visoko in bi še lahko višje, ako bi v teh višinah ne bila mraz in zračna redkost tako občutna. Kakor zrakoplovom, dajejo učenjaki tudi letalnim strojem na pot orodja, ki sama zaznamujejo temperaturo in zračni tlak. Tako letalni stroji tudi znanosti prav dobro služijo. Gotovo se bodo dali letalni stroji še znatno izboljšati in bo potem mogoče, se prav hitro in varno voziti po zraku.

slavnosti v Lyonu, vendar pa je v zadnjem hipu to odrekel.

Novjša poročila pravijo, da nesreče ni zakrivil vlakovodja brzovlaka, ampak da so bili signali napačno postavljeni. Do nedelje so komaj spravili vse nesrečne žrtve izpod razvalin. Mrtvih oseb je nad 50, težko in lahko ranjenih pa nad 100. Večino mrtvih ne morejo spoznati, tako grozno so razmesarjeni in ožgani. Težko ranjeni imajo večinoma polomljene noge, roke in hrbtenice. Škoda je ogromna. Samo škoda na poštini pošiljatev znaša okrog 3 milijone kron. Železnica bo morala plačati velike svote kot odškodnino družinam usmrčenih in težko poškodovanim. Oblast je odredila strogo preiskavo, da se dožene, kdo je glavni krivec te grozne nesreče.

Nesreča v Braziliji. 50 oseb mrtvih.

Iz mesta Rio de Janeiro v Braziliji poročajo: Dne 4. novembra zjutraj sta 2 brzovlaka logijanske železnice na prosti progi, ko sta vozila z brzino 70 kilometrov na uro, trčila skupaj. Usmrčenih je bilo 54, ranjenih pa nad 80 oseb.

Nesreča v Belgiji.

Dne 5. novembra po noči sta na križišču dveh železnic trčila 2 tovorna vlaka skupaj. Tri osebe so mrtve, 10 pa težko ranjenih.

14 mrtvih, 15 težko ranjenih.

Iz Moskve na Ruskem poročajo: Na progi Moskva—Kazan je dne 4. novembra ponoči skočil s tira poštni vlak. 14 oseb je bilo ubitih, 15 oseb je težko, mnogo pa lahko ranjenih. Govorijo, da je bila nesreča povzročena nalašč po neki hudobni roki.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

- 16. nedelja: 27. po Binkoštih. Varstvo Device Marije.
- 17. ponedeljek: Gregorij škof; Viktorija, mučenica.
- 18. torek: Odon, opat; Evgen, spoznav.; Hilda.
- 19. sredo: Elizabeta, kraljica; Poncejan, papež in mučenec.
- 20. četrtek: Feliks Val, spoznav.; Edmund, kralj.
- 21. petek: Darovanje Dev. Marije; Kolumban.
- 22. sobota: Cecilija, dev. in muč.; Maver, mučenec.

Naš prevz. g. knezoškof so odpotovali na Dunaj k škofjskim zborovanjem.

*** Našim naročnikom!** Današnji številki smo priložili položnice za pošiljanje naročnine. Naročnike uljudno prosimo, da nam začnejo naročnino takoj pošiljati. S tem nam ob novem letu delo zelo olajšajo. Položnice naj se natanko izpolnijo. Ime (krstno in rodbinsko) naj se piše razločeno, ravno tako tudi kraj, ker drugače ne vemo, komu naj poslani denar vpišemo v dobro.

Vsaka položnica ima nad besedo „Položnica“ napravljene dve roki. Med tisti dve roki naj vsak doseđanj naročnik napiše besedi „star naročnik“ in poleg te pristavi tisto številko, ki jo najde na svjem ovitku, v katerem se mu list pošilja. Kdor si list na novo naroči, naj zapiše na položnico med tisti dve roki besede: **nov naročnik**.

Kdor bo položnico tako izpolnil, kakor je tukaj zahtevano, bo list dobival vedno v redu. Kdor pa se ne bo ravnal po tem navodilu, si bo sam kriv, ako bo pri pošiljanju lista nastala kaka zmešnjava.

Kdor nima položnic, naj ne piše po njo, ampak naj pošlje denar po nakaznici, na katero naj tudi napiše, ali je stari ali novi naročnik in številko ovitka.

*** „Slovenski Gospodar“ svojim zvestim.** Lastništvo „Slovenskega Gospodarja“ se je odločilo, dati svojim zvestim agitatorjem in naročnikom sledeče ugodnosti: Vsak novi naročnik, ki sedaj takoj kot celoletno naročnino plača za list 4 K, dobi list do novega leta zaastonj in se mu bo vsa poslana naročnina zaračunila za leto 1914. Kdor le more, naj torej plača celoletno naročnino takoj, ker s tem pridobi skoro 2 mesece! Agitatorji za naš list naj nam pošljejo naročnino po nakaznici, ako nimajo položnic, in naj natančno zapišejo imena naročnikov s pripombo, ali so novi ali stari. Poštne stroške si naj odračunijo. Zahtevajo naj od nas tudi položnice, ki so jim na razpolago. Za agitatorje zopet razpišemo nagrade. — Kdor pošlje celoletno naročnino, to je 4 krone za 5 novih naročnikov, dobi kot nagrado lep molitvenik ali palepstoieči križ. Kdor pa pošlje celoletno naročnino za 20 novih naročnikov, dobi fino izrezljan stenski križ. — Na delo torej sedaj v novembru, da spravimo „Slovenskega Gospodarja“ v vsako slovensko hišo!

*** Koledar Slov. Kmečke Zveze** je izšel in se začel razpošiljati. Izmed vsebine navajamo: Ljudsko štetje s podatki, kakor jih še naše časopisje ni prineslo. Nadalje: Naše organizacije. Za mlade politike. Vzorna zbirka jabolk. Vzorna zbirka hrušk. Trsne vrste za Slovensko Stajersko. Kolobarjenje. O možnih krmilih. Prva pomoč v nezgodah. Sejmi na Spodnjem Stajerskem. Natančneje poročilo glet v „Gospodarskih Novicah“. Pristaši Slovenske Kmečke Zveze, segajte po koledarju. Stane s poštno vred 1 K 50 v.

„Vojvodina Stajerska.“ V založbi tvrdeke Goričar in Leskovšek v Celju je izšla tretja popravljena izdaja lične knjižice „Vojvodina Stajerska“, ki je v

prvi vrsti namenjena učencem spodnještajerskih ljudskih šol. Cena ji je 40 vinarjev, po pošti 45 vin.

*** „Slovenski liberalizem v prvi luči.“** Knjižico pod tem naslovom je izdalo „Obrambno društvo“ v Ljubljani in jo razpošlje v nekaj izvodih častitim župnim uradom po Kranjskem. Posamezen izvod te času primerne brošure velja s poštnino vred 30 vin., pri večjem odjemu se zaračuna izvod po 20 vin. Naročila naj se izvolijo poslati na „Obrambeno društvo“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Posamezni izvodi se dobe tudi v Katoliški bukvarni.

*** Dr. Kukovec rešuje posojilnice.** Mariborski list „Straža“ pripoveduje zanimive reči o tem, kako je voditelj spodnještajerskih liberalcev reševal slovensko šoštansko posojilnico. Za 1 telefonični pogovor je računil šoštanski posojilnici 50 K in za dvakratno prenočišče in večerjo 250 K. To morajo biti zares mastne pečenke. Za 2kratno prenočišče in večerjo — 250 K. Hab' die Ehre!

*** Dr. Kukovec proti kmečkim zahtevam.** Kakor znano, naše kmečko ljudstvo že dolgo let želi, da bi se glede izvrševanja stavbene obrti na deželi izvedle razne olajšave. Poslanec Kmečke Zveze so se za to splošno željo v deželnem zboru že močno zavzeli, ker so spoznali, da se na kmetih glede izvršitve tesarske, zidarske in mizarske obrti postopa proti domačim rokodelcem in posebno proti posestnikom skrajno strogo. Če brez vednosti mestnega mojstra daš po domačem tesarju ali zidarju izvršiti kako večje popravilo pri svinjaku ali hlevu, že te preganja oblast z nepotrebnimi poti na glavarstvo in z globami. Zandarji poizvedujejo pri tvoji hiši kakor za kakšnimi hudodelci. Skrajna potreba je, da se nepotrebne ostrosti glede stavbene obrti omilijo. Glavar liberalne Narodne stranke, celjski dr. Kukovec, pa je na nedeljskem liberalnem shodu v Celju predlagal resolucijo, „da se zborovanje na oster način izreče proti olajšavam, ki jih mislijo doseči za stavbene obrti „klerikalci“ v štajerskem deželnem zboru.“ — Kmetje in obrtniki na deželi, zapomnite si ta sklep dr. Kukovca in njegove stranke, ki se je sprejel na liberalnem shodu v Celju dne 9. novembra 1913. Ob času volitev, ko bodo govorili liberalci k vam: Ljubi kmet, dragi kmet..., pomolite ta protiljudski sklep liberalnim agitatorjem pod nos!

*** Liberalna skrb za kmeta.** Ko so bili na krmilu na Kranjskem liberalci, je kranjski deželni zbor izdal v enem letu za povzdigo živinoreje samo 684 K 28 vin. Ko pa je dobila odločilno besedo Slovenska Ljudska Stranka, se je za živinorejo izposlovalo na leto 600.000 K. Taka je razlika med delom liberalnih krčjačev in med delom mož naše stranke. Liberalci se kažejo prijatelje kmeta le ob času volitev.

*** Kako ljubijo Nemci poštenost.** V Essenu v Porenju v Nemčiji ima milijonar Krupp ogromne tvornice za razno orožje, posebno topove. V njegovih delavnicah je zaposlenih stalno od 46.000—50.000 delavcev. Velika pokrajina okrog mesta Essen je posejana s samimi delavskimi hišami in ogromnimi tvornicami. Vse zemljišče, ki ga poseduje Krupp, obsega 422 hektarjev, to je okrog 700 oralov zemlje. Suhlega premoženja (denarja) ima Krupp blizu 200 milijonov. Čisti dobiček Kruppovih tvornic znaša na leto od 10 do 20 milijonov kron. Skoro vse evropske in tudi mnoge izvenevropske države, so naročevale do zadnjega časa večinoma vse: topove, kroglice, navadne puške, strojne puške, jeklene oklopne plošče za ladje, tvari no za vojne ladje, za železnice in druge take reči pri tvrdki Krupp. Zadnji čas pa je Kruppova tvrdka izgubila mnogo na ugledu. Nemčija, pa tudi druge države, so začele kupovati svoje vojne potrebščine pri drugih tvrdkah. Mi smo letos že poročali, kako je Kruppova tvrdka podkupovala v Berlinu državne uradnike in častnike, da so ji izdajali kupne pogodbe in druge načrte med vojnim ministrom in drugimi tvornicami kanonov, da je potem Krupp zamogel tekmovali z njimi, oziroma ponarejati vojno blago za njimi. Pretečni teden se je vršila v Berlinu vednevena obravnava proti uradnikom nemškega vojnega ministristva, Brandtu in Ecciusu, ki sta Kruppovim agentom za denar izdajala razne važne tajnosti nemške armade. Kruppova tvrdka se je s tem zelo obogatila, nemška država pa oškodovala, ker so po Kruppu prišle tudi druge države do njenih važnih vojaških tajnosti. Nemec bi torej za Judežve groše prodal tudi usodo svoje domovine. Sodišče je obsodilo Brandta na 4 mesece težke ječe, Ecciusa pa na visoko denarno globo.

*** Povest poštenega moža.** Prijatelj nam poroča: Sprejmite, g. urednik, sledečo dogodbico, ki bo gotovo zanimala slehernega našega pristaša. Bilo je v poletju 1912. V občini V... na Spodnjem Stajerskem so se isti čas vršile občinske volitve. Moj sosed Ivan je sklical pristaše Kmečke Zveze skupaj in jih organiziral za boj proti liberalcem in nemškutarjem, kateri so lepo složno in sami sedeli do tedaj v občinskem zastopu. Ivan je imel srečo. Ker je bil pošten in vzoren gospodar, je imel takoj večino volilcev na svoji strani. Naša stranka je zmagała na dan volitve z lepo večino na celi črti. To je bolelo in jezilo nasprotnike. Sklenili so, maščevati se nad Ivanom, ker so vedeli, da je naša zmaga njegovo delo. Ivan je bil zaročen s hčerko nekega veleposestnika v sosednji župniji. Obljubljeno je imel, da dobi z njo vred tudi 6000 K dote. Poroka bi se naj vršila v 3 tednih. Nevestino oče je bil nekoli na strani liberalcev. Na prigovarjanje Ivanovih nasprotnikov je Ivanu zadnji hip odrekel hčerkino roko. Nasprotniki so šli še dalje. Nahujskali so njegovega sosedo-stiskača, katere-

mu je dolgoval se izza očetovega gospodarstva 4000 K, da mu je odpovedal posojilo z naročilom, da mora isto v 8 dneh vrniti. Po nekem pijačku pa so mu nasprotniki dali na znanje, da dobi nevesto in se mu posojilo ne odpoje, ako prestopi v njih tabor. Ivan pa je rekel prostodušno: Svojega prepričanja ne prodam ne za nevesto, ki bo imela vrečo cekinov, ne za stiskačeve tisočake. Nasprotniki so začeli ubogega Ivana preganjati s tožbami in so pritirali tako daleč, da je bilo Ivanovo posestvo prodano. Vzdignil je še par sto goldinarjev in šel proč iz domače občine. Po prijatelju opozorjen, se je napotil v Severno Ameriko. Komaj dobro leto je bil tam in že je bil poplačan za svojo značajnost. Služil je pri gospodarju, kateri je bil posestnik obširnih posestev in bil bogataš prve vrste. Nekega dne v letošnjem poletju se peljeta z gospodarjem na daljno posestvo. Ko se vračata zvečer skozi neki gozd, napadeta ju 2 roparja. Ustrelila sta konja ter padla oba po gospodarju, hoteč ga oropati. Ivan je imel k sreči pri sebi revolver, skoči z voza in srečno sproži revolver proti roparju-velikanu, ki je davil gospodarja. Med drugim roparjem in Ivanom se je razvil nato boj na življenje in smrt. Dasi ravno hudo ranjen, vendar je ostal Ivan zmagovalc. Rešil je gospodarja gotove smrti. Za plačilo mu je gospodar izplačal drugi dan 10.000 dolarjev (po naše nad 40.000 K). Sedaj je bila Ivanu zopet pot v domačijo odprta. Cez teden dni se je že odpeljal v domovino. Slučaj je nanesel, da je bila njegova domačija zopet na prodaj. Kupil jo je. In tako vidimo Ivana zopet srečnega na svoji domačiji. Bog ga je bogato poplačal za njegovo značajnost in poštenost.

*** Strahopetni Nemci.** Graški liberalni Nemci so izgubili korajžo. Za občinske volitve v Gradcu, ki se v kratkem vršijo, so glede III. razreda vrgli iz strahu pred socialnimi demokrati puško v koruzo ter jim hočejo brez boja prepustiti vse mandate v tem razredu. Ni sicer znano, ali upliva na Nemce strah pred ono „grozno“ zverino, ki jim mori živino ali kaj drugega, ker jim je srce zlezlo tako korajžno iz svojega navadnega prostora, a pribiti se mora, da za stranko, ki iz strahu pred svojimi političnimi nasprotniki vrže puško v koruzo, tak korak ni posebno časten. Naša Slovenska Kmečka Zveza pa se svojih nasprotnikov ne boji, ampak povsod nastopa samostojno in odločno.

*** Amerikanski milijonar -- dobrotnik Slovencev v Ameriki.** Naši rojaki imajo v mestu Joliet v Severni Ameriki lepo cerkev sv. Jožefa, v kateri pa je še manjkalo orgelj. Slovenski župnik č. g. Janez Kranje, se je obrnil s prošnjo do milijonarja Andreja Carnegie, ki je znan po svojih velikanskih tvornicah in veletrgovinah z jeklom. Milijonar je prošnji ustregel ter daroval slovenski cerkvi krasne nove orgle, vredne nad 6000 dolarjev (nekako 25.000 K). Carnegie je že poprej daroval 3 slovenskim cerkvam v Ameriki nove orglje.

*** Gospodarski tečaji.** Zadružna Zveza v Mariboru priredi sporazumno s S. K. S. Z. sledeče gospodarske tečaje: V sredo, dne 19. novembra, v posojilnični hiši v Frankolovem, začetek ob 8. uri. Dne 20. decembra v St. Juriju ob Taboru v cerkveni hiši. Začetek ob 8. uri. Dne 27. decembra v Rajhenburgu v dvorani kaplanije. Začetek ob 9. uri. Predmeti predavanja: predpoldan predava živinorejski inštruktor Kristof: O krmil in krmiljenju. Nadrevizor Vladimir Pušenjak: Cilji kmetijskega združništva. Župnik Rožnik: O hlevih. — Popoldan (začetek ob ½2. uri). Kristof: O vzreji telet. Pušenjak: Denarne krize. Rožnik: O svinjereji. — Gospodarji in gospodinje, mladeniči in dekleta se vabijo, da se v obilnem številu udeležijo teh tečajev.

*** Na sadjarski in vinarški šoli v Mariboru** se je vršil letos sadjarski tečaj 3 tedne; spomladi 1 teden, julija 1 teden in pa koncem meseca septembra. Udeležilo se ga je 8 udeležencev, in sicer sledeči: Janez Cvikel v Vunčki gori od Sv. Petra niže Maribora; Anton Weingerl od Sv. Jakoba v Slov. gor.; Franc Lšek iz St. Ijja; Anton Večernik in Franc Moskon od Sv. Križa nad Mariborom; Alojzij Videmšek iz Vojnika pri Celju; Blaž Prisljan iz Parizelj pri Braslovcah in Ferdinand Šobar iz Wissenbacha pri Omureku. Dne 27. septembra se je s skušnjo tečaj zaključil. Skušnjo je vodil strokovni učitelj Oton Brühers in paznik Aplenc. V tem tečaju se je predmetovalo „lege in podlage, o pravilu špalirjev in pritličnih gromov ter spravlanje in uporaba sadja“. Deželni odbor je otvoril ta tečaj v ta namen, da dobijo mladeniči teoretičen in praktičen pouk glede povzdige sadjarstva na deželi. Sadjarski pazniki so pripravljali, pomagati sadjarjem z nasveti in na vsake vprašanje pravilno poročati; zato se naj kmetje obračajo z vprašanjem na zgoraj imenovane paznike. V praktičnem sadjarstvu sta se najbolj zanimala ter ob skušnjah izvrstno odgovarjala Janez Cvikel od Sv. Petra niže Maribora in Anton Weingerl od Sv. Jakoba v Slov. goricah. Za to pridnost jima je priznal deželni glavar grof Attems lepo darilo, namreč celo sadjarsko orodje, poučno dragoceno knjigo sadjarstva ter lepo spričevalo.

*** Za kovače.** Na deželni podkovski šoli v Gradcu se bo začel prihodnji polletni podkovski tečaj dne 2. januarja 1914. Pridni kovaški pomočniki dobijo za obisk tega tečaja ustanove po 100 K. Natančneje v inseratu.

*** Tečaj.** Deželni odbor priredi od 12. do 17. januarja 1914 na Silberbergu pri Lipnici tečaj za klotarstvo. — Na deželnih viničarskih šolah pa se zač-